

Innhold

Forord	5
Om forfatterne	7
DEL 1	
Sivilbeskyttelsesloven – historisk tilbakeblikk og forholdet til krigens folkerett mv.	21
Kapittel 1 Historisk tilbakeblikk	23
1.1 Innledning	23
1.2 Lov om civilt luftvern av 1936.	24
1.3 Sivilforsvarsloven av 1953	25
1.4 Sivilbeskyttelsesloven av 2010.	26
Kapittel 2 Forholdet til krigens folkerett mv.	29
2.1 Krigens folkerett – internasjonal humanitærrett (IHR) – krigsforbrytelser	29
2.1.1 Krigens folkerett	29
2.1.2 Hovedprinsipper i internasjonal humanitærrett.	30
2.1.3 Sammenfatning av prinsippenes betydning.	33
2.1.4 Gjensidighet	34
2.1.5 Brudd på reglene om krigens folkerett	34
2.1.6 Krigsforbrytelser mv.	35
2.1.7 Den internasjonale Røde Kors-komité (ICRC)	36
2.2 Gen�vekonvensjonene (1949) og Tilleggsprotokollene (1977). Temamanualer	37
2.2.1 Gen�ve-reglenes grunnstamme	37
2.2.2 Milit�re manualer og temamanualer.	40
2.3 Tilleggsprotokoll 1 kapittel VI – sivilforsvar, artiklene 61–67 med kommentarer.	41
2.3.1 Innledning	41
2.3.2 Article 61 – Definitions and scope	42
2.3.3 Article 62 – General protection	51
2.3.4 Article 63 – Civil defence in occupied territories	54

2.3.5	Article 64 – Civilian civil defence organizations of neutral or other States not Parties to the conflict and international co-ordinating organizations	57
2.3.6	Article 65 – Cessation of protection	59
2.3.7	Article 66 – Identification	64
2.3.8	Article 67 – Members of the armed forces and military units assigned to civil defence organizations	67
2.4	Forholdet mellom menneskerettigheter og krigens folkerett	69
2.5	Tjenesteplikt i Sivilforsvaret og forholdet til Den europeiske menneskerettskonvensjon	70
2.6	Totalforsvarskonseptet. Sivilforsvarets og sivilbefolkningens oppdrag i ulike sivil-militære relasjoner i Norge	72
2.6.1	Totalforsvaret	72
2.6.2	Sivilforsvarets og sivilbefolkningens oppdrag i totalforsvaret	73
2.7	Norsk (intern) beredskapslovgivning og forholdet til krigens folkerett.	74
2.7.1	Beredskapslovene	74
2.7.2	Beredskapsloven av 1950	75
2.7.3	Særlig om formuleringen «Når riket er i krig eller krig truer eller rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare»	76
2.8	Militær myndighet på «krigsskueplass» – Sivilforsvarets rolle	77
2.8.1	Militære myndigheters adgang til å overta ledelsen av sivile forvaltningsmyndigheter	77
2.8.2	Sivilforsvarets rolle på krigsskueplass	79
	Kapittel 3 Forskrifter til sivilbeskyttelsesloven.	81
3.1	Forskrifter – opphevet eller vedtatt innført i perioden fra 2004. Behov for nye forskrifter	81
3.1.1	Forskrifter som er opphevet eller er til vurdering	81
3.1.2	Særlig om forskrifter om tilfluktsrom	82
3.1.3	Forskrifter vedtatt i perioden fra 2004 som særlig gjelder sivilbeskyttelsesloven	83
3.2	Tilgrensende lovgivning.	83
	DEL 2	
	Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) 25. juni 2010 nr. 45	87
	Kapittel I Formål, virkeområde med mer	89
	Innledning	89
§ 1.	Formål.	90
	Generelt	90
	Rammen for sivilbeskyttelsesloven	91

§ 2. Lovens stedlige virkeområde	93
Generelt	93
Første ledd: Om lovens gyldighet for Svalbard, Jan Mayen og bilandene	93
Annet ledd: Loven gjelder ikke rettigheter til naturforekomster på havbunnen og petroleumsaktivitetene på norsk del av kontinentalsokkelen	95
§ 3. Definisjoner	97
Generelt	97
Første ledd bokstav a: «Uønskede hendelser»	98
Første ledd bokstav b: «Sivilforsvarets myndigheter»	98
Første ledd bokstav c: «Egenbeskyttelseiltak»	99
Første ledd bokstav d: «Kritisk infrastruktur»	99
Første ledd bokstav e: «Europeisk kritisk infrastruktur»	99
Kapittel II Generelle bestemmelser om Sivilforsvaret	100
Innledning	100
Et modernisert sivilforsvar	100
Sivilforsvaret og folkeretten	101
Sivilforsvarets organisasjon	102
§ 4. Sivilforsvarets oppgaver og ansvar	102
Generelt	103
Første ledd: Sivilforsvarets oppdrag som beskytter av sivilbefolkningen	103
Annet ledd: Kompetanse til å gi forskrifter	105
§ 5. Allmennhetens bistandsplikt i akutsituasjoner	105
Generelt	105
Første ledd: Bistandsplikt til Sivilforsvaret i akutsituasjoner	106
Annet ledd: Krav til forholdsmessighet	107
Tredje ledd: Utøvelse av myndighet i samråd med politiet	107
Fjerde ledd: Erstatning for skader	107
Femte ledd: Kompetanse til å gi forskrifter om erstatning for skade på person og materiell.	107
§ 6. Grader, stillingsbetegnelser og uniformer mv. i Sivilforsvaret	108
Generelt	108
Første ledd: Forbud mot uberettiget bruk av Sivilforsvarets grader, stillingsbetegnelser og uniformer mv.	108
Annet ledd: Kompetanse til å gi forskrifter om grader, stillingsbetegnelser og uniformer med videre	110
Forskrift om Sivilforsvarets reserverte varslings signaler – bruk av private varslingsanlegg 29. januar 1956 nr. 7	111
Kapittel III Tjeneste i Sivilforsvaret	114
Innledning	114
§ 7. Tjenesteplikt – generelle regler	115
Generelt	115

Første ledd: Lovpålagt tjenesteplikt	116
Annet ledd: Militær tjenesteplikt har forrang	118
Tredje ledd: Rett til permisjon fra annet arbeid	118
Fjerde ledd: Tjenestetidens varighet	119
Femte ledd: Tjenestegjøring i beredskapssituasjoner	120
Sjette ledd: Kompetanse til å gi forskrifter om gjennomføring av sivilforsvarstjeneste	120
Ad 1: Godtgjøring for tjeneste i Sivilforsvaret	120
Ad 2: Fritak fra tjenestegjøring i Sivilforsvaret	122
Ad 3: Engangserstatning ved dødsfall og medisinsk invaliditet	125
Rettspraksis	126
§ 8. Plikt til å gi opplysninger til bruk for tjenestelige forhold mv.	126
Generelt	127
Første ledd: Plikt til å bekrefte mottak av informasjon fra Sivilforsvarets myndigheter	127
Annet ledd: Offentlige myndigheter og arbeidsgivere plikter å gi informasjon til bruk for tjenstlige forhold	128
Tredje ledd: Plikt til å gi opplysninger som har betydning for tjenstlige forhold	129
Fjerde ledd: Kompetanse til å gi forskrifter om politiattest og behandling av opplysninger innhentet for dette formålet	130
Femte ledd: Plikt til å gjennomgå legeundersøkelser og andre nødvendige prøver for tjenestegjøring	131
§ 9. Tjenestepliktens nærmere innhold	132
Generelt	132
Første ledd: Plikt til å delta på kurs, øvelser og innsatser, og til å følge ordre.	132
Disiplinærreaksjoner	136
Særlig om innkalling til kurs og øvelser	136
Særlig om innkalling til innsats	138
Annet ledd: Plikt til å tjenestegjøre som befal eller instruktør	139
Rettspraksis	140
§ 10. Utenlandstjeneste	140
Generelt	140
Ingen formkrav til avtalen	141
Avtalens innhold.	142
Grensekommunale, bilaterale og internasjonale samarbeidsavtaler om redningstjeneste	143
Fredsstøttende operasjoner.	143
§ 11. Disiplinærreaksjoner overfor tjenestepliktige	144
Generelt	144
Første ledd: Tjenestepliktige kan refses disiplinært	145
Annet ledd: Kompetanse til å gi forskrifter om disiplinærreaksjoner	146

Kapittel IV Kommunale plikter	147
Innledning	147
§ 12. Kommunens plikter	147
Generelt	148
Første ledd: Kommunale plikter ved Sivilforsvarets øvelser og innsats mv. . .	148
Annet ledd: Vederlagsfri bruksrett til rom og grunn mv.	148
Tredje ledd: Kommunens økonomiske ansvar	149
Fjerde ledd: Forskriftskompetanse	149
§ 13. Anskaffelse, lagring og vedlikehold av Sivilforsvarets materiell	150
Generelt	150
Første ledd: Statens ansvar for anskaffelse av materiell og lokalisering av lager	150
Annet ledd: Kommunens ansvar for lagring og vedlikehold av materiell	151
Tredje ledd: Kommunens ansvar for utgiftsdekning	151
Fjerde ledd: Kompetanse til å gi nærmere forskrifter.	151
 Kapittel V Kommunal beredskapsplikt	 152
Innledning	152
§ 14. Kommunal beredskapsplikt – risiko- og sårbarhetsanalyse	153
Generelt	154
Første ledd: Kartlegging av uønskede hendelser og sammenstilling i ROS-analyse	154
Nærmere om forskrift om kommunal beredskapsplikt	155
Annet ledd: ROS-analysens forhold til plan- og bygningsloven	158
Beredskapspliktforskriften tredje ledd – generelt	158
Tredje ledd: Oppdatering av ROS-analysen	160
Beredskapspliktforskriften § 6 første ledd.	160
Fjerde ledd: Kompetanse til å gi forskrifter om gjennomføring av ROS-analysen.	161
§ 15. Kommunal beredskapsplikt – beredskapsplan for kommunen	162
Generelt	162
Første ledd: Plikt til å utarbeide beredskapsplan	163
Annet ledd: Minimumskrav til beredskapsplanenes innhold	163
Tredje ledd: Plikt til å oppdatere og øve beredskapsplanen	165
Fjerde ledd: Kompetanse til å gi forskrifter om beredskapsplan for kommunen.	168
 Kapittel VI Sivile beskyttelsestiltak	 169
Innledning	169
§ 16. Varsling	170
Generelt	170
Første ledd: Etablering og drift av system for varsling	171
Annet ledd: Sivilforsvarets adgang til offentlig og privat eiendom	171

Tredje ledd: Plikt til å etablere egne varslingsordninger	172
Fjerde ledd: Kompetanse til å gi forskrifter om varsling	172
§ 17. Evakuering i krig eller når krig truer	172
Generelt	173
Første ledd: Regjeringen beslutter evakuering av befolkningen.	173
Annet ledd: Gjennomføring av evakuering.	174
Tredje ledd: Ressurser til å dekke befolkningens grunnleggende behov	175
Fjerde ledd: Bistand fra politiet	175
Femte ledd: Pålegg om bistand fra kommuner.	175
§ 18. Allmennhetens bistand ved evakuering	176
Generelt	176
Første ledd: Bistand med transport eller husvære.	176
Annet ledd: Vederlag for ytelser etter første ledd.	177
Tredje ledd: Kostnadsdeling etter pålegg om evakuering.	177
§ 19. Forskrifter om evakuering	177
Generelt	177
§ 20. Etablering av offentlige og private tilfluktsrom.	178
Generelt	178
Første ledd: Kommunen har ansvar for bygging mv. av offentlige tilfluktsrom	180
Annet ledd: Tiltakshaver har ansvar for bygging mv. av private tilfluktsrom	180
Tredje ledd: Frafall om krav om bygging av private tilfluktsrom.	181
Fjerde ledd: Plikt til å bygge privat tilfluktsrom for andre enn de som normalt oppholder seg på eiendommen	181
Femte ledd: Innhenting av opplysninger	181
Sjette ledd: Kompetanse til å gi forskrifter.	181
§ 21. Plikt til å opprettholde tilfluktsrom	182
Generelt	182
Første ledd: Vedlikeholdsplikt av offentlig og privat tilfluktsrom	182
Annet ledd: Fredstidsbruk må ikke redusere tilfluktsrommets verneevne	183
Tredje ledd: Bygningsmessige endringer skal godkjennes.	183
Fjerde ledd: Kompetanse til å gi forskrifter	183
§ 22. Tilfluktsromtjeneste i beredskapssituasjoner	183
Generelt	184
Første ledd: Klargjøring og drift av offentlige tilfluktsrom i beredskapssituasjoner.	184
Annet ledd: Ansvar for tilfluktsromtjenesten i private tilfluktsrom	185
Tredje ledd: Kompetanse til å gi nærmere forskrifter.	185
§ 23. Egenbeskyttelsestiltak ved virksomheter	185
Generelt	185
Første ledd: Pålegg om forberedelse og iverksettelse av egenbeskyttelse ved virksomheter	186

Annet ledd: Pålegg om egenbeskyttelse felles for flere virksomheter	187
Tredje ledd: Plikt til å yte bistand til annen virksomhet og nød- og beredskapssetatene	187
Fjerde ledd: Virksomheten plikter å gi opplysninger	188
Femte ledd: Kompetanse til å gi forskrifter	188
§ 24. Egenbeskyttelsestiltak for fast eiendom	189
Generelt	189
Første ledd: Pålegg om iverksettelse av egenbeskyttelse av fast eiendom	190
Annet ledd: Kompetanse til å gi forskrifter	190
Kapittel VI A Beskyttelse av europeisk kritisk infrastruktur	191
Innledning	191
§ 24 a. Identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur	192
Generelt	192
Første ledd: Berørt departement er ansvarlig for å identifisere og utpeke EKI	192
Annet ledd: Eier eller operatørs ansvar for å foreslå objekter som kan være EKI	193
Tredje ledd: Vurderingen skal baseres på sektorvise kriterier	193
Fjerde ledd: De tre kriteriene som vurderingen skal skje etter	193
Femte ledd: Hensyn til akseptabel tid for svikt og gjenoppretting	193
Sjette ledd: Utpeking med grunnlag i avtale mellom EØS-statene	193
Syvende ledd: Kompetanse til å gi forskrifter	194
§ 24 b. Operatørsikkerhetsplan	194
Generelt	194
Første ledd: Krav om operatørsikkerhetsplan – kritiske aktiva og sikkerhetsløsninger	194
Annet ledd: Minimumsnivå for sikkerhetsplan	195
Tredje ledd: Krav om iverksettelse av sikkerhetsplan med frist ett år	195
Fjerde ledd: Krav til jevnlig oppdatering	195
§ 24 c. Sikkerhetskontakt	195
Generelt	196
Første ledd: Krav om utpekt sikkerhetskontakt	196
Annet ledd: Sikkerhetskontakten fungerer som kontaktpunkt	196
§ 24 d. Rapportering	196
Generelt	197
Første ledd: Krav om å utarbeide trusselvurdering	197
Annet ledd: Krav om å utarbeide generell rapport	197
Tredje ledd: Opplysningsplikt for virksomheter	197
Fjerde ledd: Krav om sikkerhetsgradering av rapporter	197

Kapittel VII Rekvisisjon av fast eiendom,	
løsøre og rettigheter	198
Innledning	198
§ 25. Rekvisisjon	200
Generelt	200
Første ledd: Departementets fullmakt til å rekvirere fast eiendom og løsøre mv.	201
Annet ledd: Begrensninger i rekvisisjonsrett av fast eiendom	201
Tredje ledd: Andres rett til å rekvirere fast eiendom og løsøre mv.	202
Fjerde ledd: Krav om å stille løsøre til rådighet på angitt sted.	202
Femte ledd: Formkrav ved avståelse.	202
Sjette ledd: Umiddelbar gjennomføring av rekvisisjon	203
Syvende ledd: Kompetanse til å gi forskrifter	203
§ 26. Forberedende tiltak med sikte på rekvisisjon	203
Generelt	203
Første ledd: Hjemmel til forhåndsutpeking som forberedende tiltak.	204
Annet ledd: Krav til eier/bruker ifm. forberedende tiltak.	204
Tredje ledd: Plikt til å utbedre rekvisisjonsgjenstanden.	204
Fjerde ledd: Fullmakt til å gi forskrifter	204
§ 27. Erstatning	205
Generelt	205
Første ledd: Erstatning for avståelse ved alminnelig overenskomst eller ved skjønn.	206
Annet ledd: Hjemmel til å fastsette takster.	206
Tredje ledd: Adgang til godtgjøring	206
Fjerde ledd: Fullmakt til å gi forskrifter	206
§ 28. Samordning av rekvisisjoner	207
Kapittel VIII Tilsyn, håndheving og sanksjon med mer	208
Innledning	208
§ 29. Tilsyn	208
Generelt	209
Første ledd: Utpeking av tilsynsmyndigheter	209
Annet ledd: Sektormyndighetenes tilsynsansvar	210
Tredje ledd: Tilsyn med kommunenes plikter etter sivilbeskyttelsesloven . . .	210
Særlig om Fylkesmannen som tilsynsmyndighet.	211
Kommunelovens tilsynsregler for kommuneplikter.	211
Pålegg om retting	211
Samordning av tilsyn	212
§ 30. Særlige bestemmelser om tilsyn med egenbeskyttelsestiltak ved virksomheter	213
Generelt	213
Første ledd: Hjemmel for å kreve avgift.	213
Annet ledd: Kompetanse til å gi forskrifter	213

§ 31. Tilsynsmyndighetens rett til opplysninger	213
Generelt	214
Første ledd: Tilsynsmyndighetens rett til opplysninger	214
Annet ledd: Andre tilsynsmyndigheters rett til opplysninger	215
Tredje ledd: Formkrav til opplysninger	215
§ 32. Rett til adgang mv.	215
Generelt	215
Første ledd: Tilsynsmyndighetens rett til uhindret adgang.	216
Annet ledd: Legitimasjonsplikt for tilsynspersonell.	216
§ 33. Gjennomføring av tilsyn	216
Generelt	217
Første ledd: Rett for eier/bestyrer å være til stede ved tilsyn	217
Annet ledd: Plikt til å utarbeide tilsynsrapport.	217
Tredje ledd: Kompetanse til å gi forskrifter	217
§ 34. Pålegg og enkeltvedtak	218
Generelt	218
Første ledd: Fullmakt til å gi pålegg og treffe enkeltvedtak	218
Annet ledd: Fullmakt til stans av virksomheten ved oversittelse av utbedringsfrist	219
Tredje ledd: Fullmakt til stans mv. av virksomheten ved overhengende fare.	219
Fjerde ledd: Fullmakt til utbedring av pålegg for eiers/brukers regning	220
Femte ledd: Fullbyrdelse av pålegg etter tvangsfullbyrdesloven.	220
Sjette ledd: Gjennomføring av pålegg med bistand fra politiet	220
§ 35. Tvangsmulkt.	221
Generelt	221
Første ledd: Forvaltningens adgang til å fastsette løpende tvangsmulkt	221
Annet ledd: Tvangsmulkt kan fastsettes som engangsmulkt	222
Tredje ledd: Påløpt tvangsmulkt kan frafalles	222
§ 36. Overtredelsesgebyr	223
Generelt	223
Første ledd: Når overtredelsesgebyr kan ilegges	224
Annet ledd: Fastsetting av gebyr	225
Tredje ledd: Tvangsgrunnlag for utlegg	226
Fjerde ledd: Kompetanse til å gi forskrifter om fastsetting av overtredelsesgebyr	226
Femte ledd: Ikke overtredelsesgebyr og straff for samme lovbrudd	226
Kapittel IX Straff	227
Innledning	227
§ 37. Straff	228
Generelt	228
Første ledd: Straffereaksjonens størrelse ved forsettlig overtredelse av angitte plikter	229

Annet ledd: Straffereaksjonens størrelse ved forsettlig eller grov overtredelse av angitte plikter	230
Kapittel X Avsluttende bestemmelser	231
Innledning	231
§ 38. Forholdet til forvaltningsloven	231
Generelt	231
Første ledd: Forholdet til forvaltningsloven	232
Annet ledd: Unntak fra forvaltningsloven for tjenesteplikt og tjenestens utførelse	232
Tredje ledd: Direktoratet er klageinstans	233
Fjerde ledd: Unntak fra begrunnelsesplikt ved krig mv.	233
§ 39. Overgangsbestemmelser.	234
§ 40. Ikrafttredelse	234
Første ledd: Ikraftsetting.	234
Annet ledd: Opphevelse av sivilforsvarsloven (1953)	234
§ 41. Endringer i andre lover	235
Vedlegg 1 Forskrift om kommunal beredskapsplikt	236
Vedlegg 2 Forskrift om rekvisisjon av fast eiendom mv. for håndtering av Sivilforsvarets oppgaver.	239
Vedlegg 3 Instruks for Sivilforsvarets distriktssjefer og om inndeling av Sivilforsvarets distrikter.	244
Vedlegg 4 Forskrift om godtgjøring for tjeneste i Sivilforsvaret	247
Vedlegg 5 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) – kapittel 30 om statlig tilsyn	249
Vedlegg 6 Protokoll I om beskyttelse av ofre for internasjonale væpnede konflikter. Tilleggsprotokoll av 1977 til Genèvekonvensjonene av 1949 – kapittel VI om sivilforsvar.	251
Vedlegg 7 Lov om straff (straffeloven) – kapittel 16, §§ 103–107 om krigsforbrytelse	256
Forkortelser	259
Allmenne	259
Lover.	260
Litteratur	262

Lover, forskrifter, konvensjoner, forarbeider mv.	263
Lover	263
Forskrifter	269
Konvensjoner	273
Offentlige utredninger, proposisjoner og innstillinger (kronologisk etter årstall)	273
Rundskriv, uttalelser, veiledere o.l.	275
Avgjørelser	276
Stikkordregister	277